ชื่อเรื่อง: รูปแบบกระบวนการบังคับคดีผู้ประกันที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานศาลยุติธรรม

: ศึกษากรณีศาลในสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4

ผู้วิจัย : วันชัย นาสมจิตร **ปริญญา :** รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ. คร.สัญญา เคณาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ. ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผส. ดร.วิทยา เจริญศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการ บังคับคดีผู้ประกันของศาลในสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 (2) เพื่อศึกษา ประสิทธิภาพกระบวนการบังคับคดีผู้ประกันของศาลในสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษา ภาค 4 (3) เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการบังคับคดีผู้ประกันที่มีประสิทธิภาพของศาลใน สังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุภาคี โดยการวิจัย เอกสาร และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พื้นที่วิจัย คือ ศาลในสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษา ภาค 4 เป็นศาลจังหวัด 14 ศาล และศาลแขวง 2 ศาล รวม 16 ศาล ประชากรกลุ่มตัวอย่างเลือก แบบเจาะจง จำนวน 38 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานศาลขุติธรรม กลุ่มผู้บริหารสาลจังหวัด กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากผลการนำ นโยบายไปปฏิบัติ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เอกสารในรูปกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ นำข้อมูลที่ได้มาแยกวิเคราะห์ เชิงคุณภาพตามความมุ่งหมาย นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบังคับคดีผู้ประกันของศาลในสังกัด สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ประกอบด้วย 1) ระยะเวลาการบังคับคดีผู้ประกันยังไม่ชัดเจน เนื่องจากมีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาแตกต่างกันก่อให้เกิดข้อขัดข้องในทางปฏิบัติจึงควร บัญญัติไว้ในกฎหมาย 2)ไม่สามารถบังคับคดีกับผู้ประกันกรณีบุคคลใช้ตำแหน่งประกันตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลย 3) การขายทอดตลาดที่ดินไม่พอชำระหนี้เนื่องจากราคาประเมินสูงแต่ขาย ทอดตลาดได้ต่ำและผู้ประกันไม่มีทรัพย์สินอื่นให้ติดตามยึด 4) การแบ่งส่วนราชการภายใน ให้รับผิดชอบในการบังคับคดีผู้ประกันยังไม่ชัดเจน ควรจัดตั้งกลุ่มงานบังคับคดีผู้ประกันทำ หน้าที่ดังกล่าวโดยเฉพาะ และ 5) บุคลากรและเครื่องมือในการออกสืบทรัพย์ยังไม่เพียงพอ

- 2. ประสิทธิภาพกระบวนการบังคับคดีผู้ประกันของสาลในสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้ พิพากษาภาค 4 พบว่า การบังคับคดีกับผู้ประกันที่ผิดสัญญาประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยยังมี ประสิทธิภาพไม่เพียงพอ เนื่องจาก 1) จำนวนคดีที่ผู้ประกันผิดสัญญาประกันยังค้างบังคับคดี อยู่เป็นจำนวนมากซึ่งอยู่ระหว่างการสืบทรัพย์และบางคดีอยู่ระหว่างผ่อนชำระหนี้ 2) มีหนี้ ที่ผู้ประกันผิดสัญญาและค้างชำระอยู่เป็นจำนวนมาก แต่บังคับคดีได้น้อยคิดเป็นร้อยละ 8.90 และ 3) บางคดีทำการสืบทรัพย์แล้วแต่ผู้ประกันไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัดเพื่อ ขาดทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ผิดสัญญาประกัน ซึ่งอยู่ระหว่างขอจำหน่ายหนี้สูญ ต่อกรมบัญชีกลาง
- 3. รูปแบบกระบวนการบังคับคดีผู้ประกันที่มีประสิทธิภาพของศาลในสังกัด สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ได้แก่ รูปแบบที่สามารถให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับ การปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักประกันที่น่าเชื่อถือ สำหรับการใช้ที่ดินเป็นหลักประกันพิจารณา จากอัตราร้อยละ 80 จากราคาประเมินของเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อให้บังคับคดีหลักประกัน ดังกล่าวได้เพียงพอต่อการชำระหนี้ ในแต่ละศาลมีหน่วยงานภายในรับผิดชอบในการบังคับคดี ผู้ประกันโดยเฉพาะโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มงานบังคับคดีผู้ประกัน ทำหน้าที่ตั้งแต่รับคำร้องขอ ปล่อยชั่วคราวจนกระทั่งออกติดตามสืบทรัพย์ ยึดทรัพย์ และขายทอดตลาดทรัพย์สินของ ผู้ประกันที่ผิดสัญญาประกันต่อศาล ทั้งนี้ ให้มีการแก้ใบกฎหมายให้สามารถยึดหรืออายัดสิทธิ เรียกร้อง จำพวกเงินเดือน ค่าจ้างๆ ของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐได้ตามจำนวน ที่ศาลเห็นสมควร เพื่อให้สามารถบังคับค่าปรับกับผู้ประกันนำเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีลักษณะ เป็นกำไลข้อมือข้อเท้าอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยกรณีหลบหนี มาใช้ในคดีบางประเภทกับผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งสมัครใจใช้เครื่องมือดังกล่าวโดยไม่ต้องใช้ หลักประกัน อันเป็นมาตรการเสริมและลดขั้นตอนการบังคับคดีกับผู้ประกันในอนาคตต่อไป

TITLE: Effective The Legal Proceeding Patterns of the Courts of Justice for the

Execution of Bail: the Study of cases on the courts subject to the Office of

Chief Justice, Region IV

AUTHORS: Wanchai Nasomjit **DEGREE:** D.P.A. (Public Administration)

ADVISORS: Assistant Professor Dr. Sanya Kenaphoom Major Advisor

Associate Professor Dr. Pakdee Phosing Co-advisor

Assistant Professor Dr. Witaya Charoensiri Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research is aimed to examine (1) the problems and obstacles of the legal proceedings of the courts subject to the Chief Justice, Region IV for people released on bail (2) the efficiency of the legal proceedings of the courts subject to the Chief Justice, Region IV for people released on bail and (3) the patterns of the effective the legal proceedings of the courts subject to the Chief Justice, Region IV for people released on bail. This qualitative multilateral research is a documentary study and in-depth interview. The research area of 16 courts subject to the Chief Justice, Region IV included 14 provincial and 2 municipal courts. 38 samples that were selected by purposive sampling were divided into groups of chief executives of the Office of the Judiciary, executives of provincial courts, policy-implementing officers, and people affected by policy implementation, and agencies in justice administration. The research instruments comprised of documents of related laws, rules and regulations; structured and unstructured interviews; and workshops. The data was qualitatively analyzed separately based on purposes. The results were presented as a descriptive analysis.

The research results showed as the following:

1. In terms of the problems and obstacles of the legal proceedings of the courts subject to the Chief Justice, Region IV for people released on bail consists of 1) The duration of the legal proceeding was unclear since the verdict directions of the Supreme Court were

different and this resulted in the objections in practice, so this should be legislated.

- 2) The legal proceedings were not effective in cases of using a person's employment positions to bail out an offender or a suspect. 3) The deficient value of the land sold in public auction did not settle the deficit because of the high cost estimate but low public auction price of the land, and the offenders not having any other properties to be seized. 4) The distribution of responsibility in legal proceedings of the internal government agencies was ambiguous, so a special agency for this case should be established. 5) There were not enough personnel and asset-detection tools.
- 2. In terms of the efficiency of the legal proceedings of the courts subject to the Chief Justice, Region IV for people released on bail, the legal proceedings for breaking bail conditions by people released on bail, offenders or suspects was still inefficient. This was because of the following causes. 1) Many cases of people released on bail had not been preceded and most of them were under asset-detection process and some of them were under paying by installments. 2) There was a big amount of outstanding debt related to the people released on bail, but small amount in the legal proceedings (8.90 percent). 3) Some cases whose asset-detection process had already been conducted, but the people released on bail did not have any properties that could be seized for an auction to pay for violating the contract and theses cases were pending for writing off a bad debt to the Comptroller General's Department.
- 3. The patterns of the effective the legal proceedings of the courts subject to the Chief Justice, Region IV for people released on bail included were allowing offenders or suspects to be released temporarily using the credible bonds. The cost of the land used as a bond was considered 80 percent of the cost estimated by land officers so the cost of the land could cover the settlement. In each court, there was an internal specialized agency taking responsibility for the legal proceedings of people released on bail. These agencies performed everything from responding to the request for temporary bails to following up with asset detection, seizing properties, and selling the bonds of people released on bail for breaking bail conditions by auction. Nevertheless, the bail laws should be changed so the agencies can seize or detain rights of claim for salary as well as wage of government officers, employees

and public officers as much as the courts determine sufficient payment of the debt. Therefore, they will be able to effectively force people released on bail to pay the fine and send the money to the national treasury as public revenue. Apart from that, the use of electronic devices like electronic bracelets and anklets for tracking some types of offenders and suspects who were willing to use the devices without using bonds should be introduced. This is the supplementary and reduction of legal proceedings for people released on bail in the future.

